№ 21 Należytose pocztowa opłacona ryczałtem. פּינקטורן־אָהרגאנג. פרייז 20 גראשן „CZĘSTOCHOWER CAJTUNG".

טשענסטאכאווער צייטונג

אַבאָנאמענט־פּרייז
א נומער 20 גרשן.
בּאָרעם פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע:
Częstochowa, Aleja 6. telefon 201.

ערשיינט יעדע פרייטאג.
רעדאקציע אוו אדמיניסטראציע
ערשטע אלעע 6. טעלעפאן 201.

אַנאָנסען־פּרייז:
פאר א מילימעטער שורה
פאר'ן מאל 24 גרשן נאכ'ן מאל 18 גרשן.
אין מעקס 60 גרשן.
פאר'ן אינהאלט פון דין אנאנסען אין די רעד. גיוש פראנומעראציע.

Piątek, dnia 14 maja 1926 ליכט צינדען 7 מיט 9 פרייטאג, דעם 14 מאי 1926 יאר

דער נעכסטער נומער „טשענסטאכאווער צייטונג"
ווערט ערשיינען דינסטאג ערב שבועות אין מעהאלטען 6 זייטען.
אַנאָנסען צו דעם נומער ווערען אָנגענומען ביז מאנטאג מיטאג אין אדמיניסטראציע.

דער נײ־ערשטענטער פריזיר־אנשטאלט
„SANITAS", Częstochowa, Aleja № 7
עמפפעהלט זיך צו אלערלייא פריזיר־ארבייט.
ספעציעלע סאלאָנען פאר פרויען און חערען. איינגעאָרדענט מיט'ן נײַעסטען קאָמפאָרט
און נייַעסטע אייַנריכטונגען.
עלעקטרישע מאסשינען און מאנוקיר אויסגעפיהרט דורך ספעציאליסטען. אָנדולאציע, פארבען די האָר אא"ו.
לייטונג: ל. ברזעזשינסקי.

בברכת מזל־טוב חמה ולבבית אנו מברכים את חברנו יוסף
עדעלימט לארושו את העלמה שרה סמאפניצקי
מטשענסטחוב, תהי' דרכם בחיים צלחה.
יעקב קאפר נוטערמאן, טובי' אלטמאן.

אנטי־סעפטיש, מאסמעטיש
הוין־מיטעל
א חוץ שנדערע פעלות בעזויזינט דאס נישט אנגענעהמען
ריח מזן מויל, ריינינט אב די הויט נאכ'ן ראזירען, שוץ־
בעדינגט נוטיזן פאר ספארט־לעבן, אויך דער רייזע או"ו.

ערקלערונג.
נישט אלעמענדיג מעהר מיטאכטן דעם שדליכען חלק
אין די רחמנות מזן די ב. ז. (פראטאקאל מיט צ. ב. ב.),
אלכע ענטשפרעכען חיים נישט די יצחטינע אויפנאבען פון
יודישען ס־אלעמאריאם אין זען בעריזאונגס־קשמ — מרץ־
מזן מיר אונטערגעשריבענע ארוים מזן איהרע רעהען, רוהע־
דיג אלע אויפרויכטינע שרעמעכר־עלעמענטען נשכצוטהון או־
ער בייזשפיל.
פישלין (זיטגליד מזן פארטיי - קאמיטעט), פאי־
קאיסקי (חיצץ־פארז. מזן דין יונגער), ראזענ־
בלום (מיטגליד מזן פארטיי - רעט), נודעלמאן,
מייעראוויטש, מ. שפוכאוויטש, ס. רייסמן,
אין זוהאנגלסקי.

קינא „נאדז" פראנראם מזן סימחאך דעם 12 ביז שבת דעם 15־טן מאי.

„Gdy miłość kończy się"
ריהרענדע דראמא אין 8 אקטען. — ראם לעבען
מזן א פרוי, וועלכע האט נאכ'ן פערלירען איהר
נעליבטען, אנגעהויבען נעהן אויפ'ן שיידע־וועג.
אין דין הויפט־ראלען בעבע דאניעלס דו בע־
ליעבטע פילם־שטערן און רישארד דיקס דער
קענig מזן עקרן.
אויך דער מצטנע:
פ. פזליני פרוי—הומאריסט.
וו. דאלסקי אפערן־זינגער.
מאנאלי חות־פימולאנט.
גרישינסקי מאניקער.

אין ראם פענסיאנאט ZAWOJA
באהן־סטאציע מאקאוו (קלין־פוילען)
פראכטפולע, בערגיגע, קלימאטישע נעגענד, וואס לויגט בים פום
פון באביא־גורא (1720 m.)
ווילא „RENATA"
עמפפעהלט פון 1. מאי ביז 15. יוני וזניגע צימער מיט באלקאנען מיט בע־
קעמיגונג 7 וואשעס טעגליך, דאנענען פאר קינדער און דינסטען מיט 50 פראצענט
פילליגער. אויסגעצייכענטע שפרעכע כשר'ע קוך. פערשידענע פערגענוגען, וי פארטי־
סיאן, רעכסיגי, סלטוש, אויסאבופטן - קאמוניקאציע מטקוי־זוטויא. אנטעלדונגען פון
10 מאי נעמע אן ס. בראכפעלד, קראקא, וואלסקא 28.
שפעציעלער אנטעלדונגען וילא „Renata" זוטויא.
W Częstochowie informacji udziela
p. GUSTAWA DOBRZYŃSKA, KOŚCIUSZKi № 1.

אינ"ם רענטגען־אינסטיטוט פון
ד"ר ארנאלד בריאם אין טשענסטאכאוו קאשטשושקי 1
ווערען אויסגעפיהרט אויסער דיזענגאסטישע דורכלויכטונג אוך היילי - בעלייכטונג
מיט רענטגען־שטראהלען נאך פאלגענדע היילי־מעטהאדען:
בעלייכטונג מיט קווארץ - לאמפען, הייליונג דורך דיאטערמי אוך פערשי־
דענע עלעקטריזאציעס, צום פריז פון 2.50 ביז 5 זל.

Pospieszna Pralnia Bielizny oraz Chemiczna
p. f. „JADWIGA"
w Częstochowie, Strażacka 17
przyjmuje bieliznę sztywną, miękką, jak również gar
nitury, kostjumy, palta gumowe, męskie, damskie i dzie-
cinne, swetry i jedwabie po cenach bardzo przystępn.

Gimnazja Tow. Żydowskich Szkół Średnich
w Częstochowie.
Egzamina wstępne do klas B. C. i klas gimnazjalnych I.—VII. odbędą się w dwóch terminach od 25.—27. maja i od 8.—11. czerwca r. b.
Zgłoszenia przyjmuje kancelarja gimnazjów w godzinach przedpołudniowych. DYREKCJA.

די נימנאזיום
פון דער נעזעלשאפט פון יודישע מיטעל־שולען
אין טשענסטאכאו.
דין איינטריטס־עקזאמענס אין דין קלאסען B און C אויך דין גימ־
נאזיאלע קלאסען פון I—VII ווערען פארקומען אין צווין טערמינען:
פון 25—27 מאי, און פון 8—11 יוני ד. י.
איינשרייבונגען נעמט אן דין קאנצעלאריע פון דין גימנאזיום אין
דין פארמיטאג־שעה'ן. די דירעקציע.

Szkoła Rzemiosł dla Żydów
w Częstochowie
podaje do wiadomości, że przyjmuje zapisy na rok szkolny 1926|27 od d. 15. maja b. r.
Rok szkolny rozpoczyna się z dniem 25 sierpnia.
Warsztaty szkolne wykonywują wszelkie roboty wchodzące w zakres stolarstwa i ślusarstwa, prędko, solidnie i po cenach przystępnych.

ענטשולדיגונג.
טיר בעטען ענטשולדיגונג בײַ ה' יודעל פייערטאג פאר אונזער
שענדליכער האנדלונג בנוגע איהם אין פערזיכערן דאס מעהר וועט זאלכעם
נישט פארקומען. אלע אויסדרוק פון הרטה בעלייגען מיר אין דער רעדאק־
ציע 5 זל, לטובת דעם יוד. שפיטאל אוך 5 זל. לטובת „בית לחם". נלייכצייי־
טיג דאנקען מיר אונזערע חברים גרשון ביאלעק און שלמה טשאפניק, וועל־
כע האבען פערמיטעלט צווישען אונז אין ה' פייערטאג, אין געברענגט צו
א הסכם. ראובן ביאלעק, שלום ביאלעק.

Przezorna gospodyni używa tylko mydła
„Jeleń-Schicht"
Tanie przez swą wydajność

TANIE - TRWAŁE - ELEGANCKIE
dla codziennego użytku, gimnastyki i plaży.
OBUWIE
LUDOWE „PEPEGE"
SPORTOWE „PEPEGE"
TENISOWE „PEPEGE"
„PEPEGE" POLSKI PRZEMYSŁ CUMOWY Tow. Akc. w GRUDZIĄDZU.

דאנקזאגונג.
די פערוואלטונג פון „בית לחם" אין טשענסטאכאוו
דריקט אוים איהר הערצליכען דאנק דער „דויאלאשי־
נער חברה" אין נוי־יארק פאר די נעוואמלטע
15 דאלאר וועלכע וועגען דורך ה' סילווער אויבער־
שיקט נעוואָרען לצובת „בית לחם". א דאנק אויך אין
נאמען פון די פיעל הונדערטער בעזוידע אין אבנעקומענע
פאמיליעס וועלכע ווערען פון „בית לחם" נעשפיזט.
די פערוו. בעט אויך גלייכצייטיג וועלכע וועגען זיי
זו נעדענקען און מיט אלע מעגליכקען זו שויצען.

אויך יום־טוב או א גאנץ יאהר!
פערשי־ דענע צו מעסינע פרייזען,
נומע וויינטן
מיט אויך א מפע־ ציעלער וארט
וויין אויף קידוש
נאר פאר 1 זלאטי א פלאש
צו בעקומען אין דער חיין־סאברוק פון שמואל גאלד
וואַרשאווער 11
וואוינונג: סטראזשאצקא 14.

שנטשולדיגונג.
איך בעט ענטשולדיגונג בײַ ה' ו. שפערלינג פאר
דעם בעליידיגען איהם חוה"ם אין דער פקוה.
זעליג העלפגאם.

ישדע ווירטין
דארף ווישטו
אז די מאשטש צו פערלאנגט
„Jaśniej słońca"
גיט צו די מדלאנגע, מאשדקע און לוגע־
לאזאם א שהנגע און דויערהאפטיין גלאנץ
אהן בענוצען זיך מיט בערשטן.
„Jaśniej słońca"
פערמאג אוך־פארב, פארבט חיטע מאדלע־
נע אין פערלויף פון א שעה שוין די פארבען
משכאניזאנ און מינקל־פרוצאנ.
פרובט און איהר וועט
זיך איבערצייגען!
פערקויף אין שלע סקלאד - אפטעקנע, זוך
אין פארב־געשעפטען.

וועניגסטענס דאס...

עס קומט אונז מירער אויס צו רעדן וועגן דער אונסטימוציע העלכע איז אינצינג אין אונזער שטאדט ווען עס איז טעטיג אויפ'ן נעפיט פון אונשערשטוצען און נעפען די שעה די הונגעריגע און נויטלי־דענדע פאמיליעס—דעם „בית לחם".

אונזער שטאדט פערמאגט א גאנצע רייהע האנדעלטעטיגע אינסטימוציעס, אבער קיינע פון זיי פערנעמט זיך נישט מיט אונטשטיגן דעם הונגעריגען און נעפען צו עסען זיי אין גוים שמאכטענדער פאמיליע.

די האנדלטעטיגע אינסטימוציעס האפן ענטפערן אז זיי זענען נישט אין שטאנד צו העלפן אלע נויטלידענדע, ווייל זיי האבן נישט גענוג מיטלען צו קומען צו הילף דעם נעדריקסטן תיען ער איז קראנק, צו נעפען מעהר ווי ער איז נעוואוינט אין זיין פראנאמען נאטונג (אפ איז נאך נישט פון הויפט־אויפגאבע פון „בית לחם" אין בעזוג צו דעם הונגעריגען און נויטלידענדע צו עסען זיין אין גוים שמאכטענדער נאטונג.

מיר וויללען דא נישט וידערהאלען די פארווארפען האפ דארפען געמאכט ווערען די איניציאטארען פון א רעטונג - אקציע וועמעס אויפגאבע עס האט געהאט זיין אויך דאס זארגען פאר די הונגעריגע, א פאקט איז אז אזא רעטונג - אקציע וועלכע פון אונז האט נישט אין צייט פון נויט אויסגעהיט אז מען זאל זי נישט פארגעסען.

אויך אויף דעם שבועות וואס דער „בית לחם" פארכאפערען א יום־טוב־פערמעגענס וועט ער נישט נעמען קיין שמיצע נעראפט זיין א שמעניגע נישט רוקע קיין יום - טוב'דיגע, וואהרים דער ארימאן דארף אין חאכענמאג אויך עסען, אבער דאס איז נישט זיין שולד, לינת הצדק, עזרה, חאס מהזיק זיך מיט איהם מעהר ווענג פערמינטערען, אבער אזוי לאנג מי ער איז נעזונד איז נישט קיינער חאס זאל פאר איהם זארגען.

מיר וויללען דא נישט הידערהאלען די פארווארפען חאס דארפען געמאכט ווערען די איניציאטארען פון א רעטונג - אקציע וועמעס אויפגאבע עס האט גראדאפט זיין אויך דאס זארגען פאר די הונגעריגע, א פאקט איז אז אזא רעטונג - אקציע וועלכע פון אונז האט נישט אין צייט פון נויט אויסגעהיט אז מען זאל זי נישט פארגעסען.

די האנדלטעטיגע אינסטימוציעס חאפן חאס ענטשולדיגען פון זייערע אויפגאבע צו קומען צו הילף דעם נעדריקסטן תיען ער איז קראנק, צו נעפען מעהר ווי ער איז נעוואוינט אין זיין פראנאמען נאטונג (אפ איז נאך נישט די הויפט־אויפגאבע פון „בית לחם") איז עס אבער אבסאלוט נישט טעמיג, אין חיוב נישט קיין שום

פון דער וואך.

— זונטאג איז ענדליך נאך א פאר מאל אונטערהאנדלונגען, נעלונגען צוזאמענזושטעלען א קאבינעט פון כ"ג־מיאסט, פון העלכער דער פרעמיער איז הימאם, און די מיניסטארען - מע־קעס זענען פערמעלט נעהאריגע גרופע. פונאנדמיניסטער איז נעכלונגען דער ביז־איצטיגער פרעזידענט פון אונטערסטער זוהערהוס.

— אין צוזאמענהאנג מיט'ן נעהיי־זענעם רעגירונגס - קרייזיס איז פוילן, מאכט דער „ראבאטניק" א סך - הכל פון צלע מיניסטארען קאבינעטען חאס האבען ענטשטיגט אין פוילן זעפ דעם ענטשטיגט פון דער אינשטאנץ פון דעם ארבעטער רעפובליק און פוילען ביז־ן הענדלען שטאנד. די סטאטיסטיק ווייזט אז אין משך פון 2725 טעג עקזיסטענץ פון דער פוילישער רעפובליק זענען נעהיי־זענען 13 מיניסטארען. קאבינעטען אין יעדן כע 139 טעג. דער לענגסטער קאבינעט איז נעווען פון 7. נאוועמבער (696 טעג), אין דער קורצסטער — ארטור שליחיצ־קי'ס (9 טעג).

— דער לייטער פון ארבעטס - דע־פארטאמענט הערר סוליטער, העלכער נעמט אקטיוון טייל אין דער ארבעטס־לאזונג פון דער ארבעטלאזיגקייט, האט אין דער לעצטער צייט אויסגעפונען אז אין פילע פון די גרעסטע פאבריקען פון לאדז ווערט נאך אלץ ארבעטעט בלויז 4 שעה פון 8 שעה שיכט. אין אנדערע פאבריקען ווערט ארבעטעט 5 שעה, 6 שעה, אבער נאר אין וועניגע ווערט ארבעטעט 8 שעה. אין לאדז ווערט אויך ארבעטעט אין פילע פאבריקען אין נאכט־שיכט, אבער אין אנדערע שטעט ווערט אין נאכט־שיכט נישט ארבעטעט. אין לאדז איז אויך פיל ארבעט אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע, אבער אין אנדערע שטעט איז דאס נישט אזוי. אין לאדז ווערט אויך ארבעטעט אין שבת, אבער אין אנדערע שטעט ווערט אין שבת נישט ארבעטעט. אין לאדז ווערט אויך ארבעטעט אין שבת, אבער אין אנדערע שטעט ווערט אין שבת נישט ארבעטעט.

— זונטאג איז ענדליך נאך א פאר מאל אונטערהאנדלונגען, נעלונגען צוזאמענזושטעלען א קאבינעט פון כ"ג־מיאסט, פון העלכער דער פרעמיער איז הימאם, און די מיניסטארען - מע־קעס זענען פערמעלט נעהאריגע גרופע. פונאנדמיניסטער איז נעכלונגען דער ביז־איצטיגער פרעזידענט פון אונטערסטער זוהערהוס.

— אין צוזאמענהאנג מיט'ן נעהיי־זענעם רעגירונגס - קרייזיס איז פוילן, מאכט דער „ראבאטניק" א סך - הכל פון צלע מיניסטארען קאבינעטען חאס האבען ענטשטיגט אין פוילן זעפ דעם ענטשטיגט פון דער אינשטאנץ פון דעם ארבעטער רעפובליק און פוילען ביז־ן הענדלען שטאנד. די סטאטיסטיק ווייזט אז אין משך פון 2725 טעג עקזיסטענץ פון דער פוילישער רעפובליק זענען נעהיי־זענען 13 מיניסטארען. קאבינעטען אין יעדן כע 139 טעג. דער לענגסטער קאבינעט איז נעווען פון 7. נאוועמבער (696 טעג), אין דער קורצסטער — ארטור שליחיצ־קי'ס (9 טעג).

— דער לייטער פון ארבעטס - דע־פארטאמענט הערר סוליטער, העלכער נעמט אקטיוון טייל אין דער ארבעטס־לאזונג פון ארבעטלאזיגקייט, האט אין דער לעצטער צייט אויסגעפונען אז אין פילע פון די גרעסטע פאבריקען פון לאדז ווערט נאך אלץ ארבעטעט בלויז 4 שעה פון 8 שעה שיכט. אין אנדערע פאבריקען ווערט ארבעטעט 5 שעה, 6 שעה, אבער נאר אין וועניגע ווערט ארבעטעט 8 שעה. אין לאדז ווערט אויך ארבעטעט אין נאכט־שיכט, אבער אין אנדערע שטעט ווערט אין נאכט־שיכט נישט ארבעטעט. אין לאדז ווערט אויך ארבעטעט אין שבת, אבער אין אנדערע שטעט ווערט אין שבת נישט ארבעטעט. אין לאדז ווערט אויך ארבעטעט אין שבת, אבער אין אנדערע שטעט ווערט אין שבת נישט ארבעטעט.

די נעשעהענישען אין וואַרשא.

מארשאל פילסודסקי מיט זיין מיליטער ארייַן קיין וואַרשא.

מיטוואך א גאנצען טאג זענען פערנעקומען אונטערהאנדלונגען צוישען דער נייער רעגירונג און דעם מארשאל פילסודסקי. די רעגירונג האט נעוואלט או פילסודסקי זאל זיך אונטערגעבען חאס ער האט קיינעמאל אפגעבען אין 6 אזמנער אחעגר וועט ער ארייַן מיט זיין מיליטער קיין וואַרשא.

8 אזמגער אוועגד איז מארשאל פילסודסקי ארייַן קיין וואַרשא און האט איבערגעגעבן די שלאדט־קאמענדע. אין די גאכטן זענען פערנעקומען פלוטיגע קאמפען צוישען דעם רעגירונגס־מרייַן מיליטער און די פילסודסקיקע, עס איז פערהאנען עטליכע צהנדלינ ראנירטע און מוטע.

ביז נעכטען נעגען אוועגד מיר קיין חמערע ידיעות נישט נעהאט חיל די מעלעפאן־קאמוניקאציע מיט וואַרשא איז נישט טעמיג.

וואס הערט זיך אין דער יודישער וועלט?

— די יורישע בעפעלקערונג אין וו בעת די אויפנאפונגען אין דרום ארץ - ישראל איז מען נעקומען אויף די שפורען פון א אלטער יודישער שטאדט, אין לויט חי די ארכעאלאגען זענען משער זאל דאס זיין די אלטע ביבלישע שטאדט „קרית ספר".

— די צענטראלע יודישע קאפע־ראטיוע באנק אין וואַרשא האט בעקומען פון „רושאינעס" 50 טויזנד דא־לאר אלס ערשטע ראטע פון די בע־שטימטע 300 טויזנד דאלאר. די יתומים - צענטראלע האט בעקומען 25 טויזנד דאלאר, און דער „טאז" 4500 דאלאר, א בעזונדערע סיבסידיע איז בעשטימט געוואָרען פאר די זומער־קאלאניעס פון „מאז" און דער יתומים צענטראלע, אויך דער וואַרשאווער ר־טונגס - קאמיטעט האט בעקומען 5000 דאלאר.

— פון בערלין איז מען מודיע אז אויף דער לעצטער זיצונג פון רעכ־טאג האבען די דיפוש־פעלקישע אר־גענטינען א נעזעץ - פראיעקט, לויט העלכען אלע מזרח יודען זאל פערבא־טען ווערען אלס פרעמדע, אויף צו האלטען מיט חאלוצים, אין פאלער ראזענפלאט פון פרעסלוי חאס נעשענקט צו דעם צענדליג־סטן גיבור פון ווערדען.

— פון ניו־יארק איז אנגעקומען א ידיעה אז א אמעריקאנישער קאפיטאן פון קריגס־פלאט האט מיט א לופט־שיף דערגרייכט דעם נארד־פאל און איז באלד צורוק אבגעפלויגען. די נאכ־צע נסיעה אהין און צוריק האט נע־דויערט 15 שעה.

— פון ירושלים הערט נעמאלדעט, אז אין פאלעסטינע וועלען אין קומענדיגען חודש פארנעמען ווערען די וואלען צום ערשטען פארלאמענט פון פאלעסטינע. אין דעם פארלאמענט וועלען זיצען 90 דעפוטירטע, פון וועלכע 72 וועלען ווערען ארויסגעקליבען פון דער ארבעטער־פארטיי, 12 פון דער ציוניסטישער פארטיי, 3 פון דער קאמוניסטישער פארטיי, 2 פון דער רעוויזיאניסטישער פארטיי, 1 פון דער אגודת ישראל פארטיי. אין דעם פארלאמענט וועלען אויך זיצען 10 מוסולמענער, 2 קריסטען, 2 דרוזען, 1 סאמאריטאנער.

פון דער וועלט.

דיסקוסיעס צווישען פאריזער נעלעהרטע וועגען דעם קורצען פריעדען.

אין פאריזער סארבאנע איז די טעג פארנע־קומען א פערזאמלונג פון מאלערס, סקולפ־טארען, היסטארייקער פון קונסט און ליטעראַ־טען. אויפ'ן פדר־הוים איז נעשטאנען די דיס־קוסיע וועגען דער מאדערנער פרידען־שאפנקייט, דער פערזאמלונג קונסטלער רוהאליבי האט דער פרעזידענט קונסטלער רוהאליבי, זאגענדיג:

אויפ'ן פסח פון לאנגוהרינגער ערפאהרונג קען איך מיט א רוהיגען נעוויסען פעסטשטעל־לען, אז מיר דער מענטשהייט, סיי דער וויי־בערישער קריעגער האפ די לעצטע 20 יאהר א סך פערלוירען פון זען עסטשוישער שאהנ־קיים.

די סיבה דערפון הויל רוהאליבי זעהען אין דער מאנין־עפידעמיע. די יונגעד מאנטש, לויט זיין מיינונג, צופיעל, און די נישט - רישטישע בעזעצונגען, וואס כאראקטעריזירען די מע־דערנע טעגע, תירפען אויף דער האר־מאניש עגטוויקלונג פון נאנצען קערפער.

אין אנטפע פון די „אפאדמישע שפיאלען אין אמפעראַר, האפ־דערצאהלט וויישער פראפ. נארדען, האפ מען פערוועדט די „שוואפטער" צו טראגען קורצע האר, טאמי־הירצאנדיג עס דערפון, או א קראנקען - פלעג־גארין „שלא נאדאען" מאפא נישט קיין נוטען איינדרוק אויף די פאצענטען. דער דאזיגער פערצאפ איז אבער אפגעראטען נעווארען, וויל אסך דאקטוירים האבען אנערקענט, או די פערזע פון קורצער פרייזר איז נאכאמאל נוץ־ען.

קינאָ דורך ראַדיאָ.

א אפאראט וועלכער מאכט מעגליך צו זע־הען בעזונדערע בילדער פון מיללען מיל־לען מענטשען אויפ'ן גאנצען וועג פון אויסדרוקס־פנים ביז צו דער ארט פון זייערע הענט.

דער ערפינדער פון דעם אפאראט איז פראפ. סימס דושענקינס, א וואשינגטאנער נעלעהרטער.

א בילד וואס האט פארנשטעלט א וויינ־טיהל אין בעזונדען לאנגע חאר, וויי וועגען א אום־ערגלייכער בעזעהונג פון דער פרוי.

די ערקלערונג פון פראפעסאר נארדען, או אין א סך שטעדט אין „שאנינען האט מען פערוואנדט פרויען צו טראגען קורצע האר, האט ארויסגעפונדען פרויען צו טראגען קורצע האר, וויי אזוי. פר נעם גלייך צו, או אוב אפיציעלער פערזאב איז נישט קיין „אטענטליכער מיטל צו בעקעמפען די אומגלוסמעריטע טנדע. וועד ס'קען די פרויען־פסיכאלאגיע תיים, או אזוי ארום קען מען נאכטאן פערשפארקען ביי די פרויען דעם חשק צו שניידן די חאר.

אין אנטפע פון די „אפאדמישע שפיאלען אין אמפעראר, האפ־דערצאהלט וויישער פראפ. נארדען, האפ מען פערוועדט די „שוואפטער" צו טראגען קורצע האר, מאמי־הירצאנדיג עס דערפון, או א קראנקען - פלעג־גארין „שלא נאדאען" מאפא נישט קיין נוטען איינדרוק אויף די פאצענטען. דער דאזיגער פערצאפ איז אבער אפגעראטען נעווארען, וויל אסך דאקטוירים האבען אנערקענט, או די פערזע פון קורצער פרייזר איז נאכאמאל נוץ־ען.

דעם רבס אויניקעל.

(18

א היסטארישע ערצעהלונג פון יודישען לעבען אין פוילען אין אוקראינא אינ'ס 17־טען יאהרהונדערט, דע צייט פון באגדאן כמיעלניצקי לויט ג. ב א ג ר א ו.

פון י. נעלזאהן.

(פארטועצונג).

19.

עס איז שוין נעוויס דעכט פינסטער, חען בתים רב אין מיר האפ שוין אנעקלאפט דער דאקטאר רון פערא העלכער איז נעוויס צו שפילען דעם הונגער אז ער זאל נישט פון הונגער קראנק ווערען, חאס זאל איהם אונ־טערשטיצען 55 זכן ער נעהט נאך אויף די צוים און ליגט נאכנישט אין בעט, אוא אנשטאלט האבען מיר נישט אין אונזער שטאדט, און אויב עס עק־זיסטירט יא בי אונז א אנשטאלט חצם אין יהן פראנאמ נאטונג (אפ איז נאך נע־חיים די הויפט־אויפגאבע פון „בית לחם") איז עס אבער אבסאלוט נישט טעמיג, אין חיוב נישט קיין שום

פארשטענע בתים ארבתם־מינ־סטער־יום טוב איז עס איז בעשטימט נעווארען א קומט פון 300 טויזנד זל, אבר די נעפענינ ארבתמסלאץ אין פוילען, אבר לאדז איז בעשטימט פון דער קומט 60 טויזנד זל.

— עס הערט מיטנעטהלט אז די שטאדטיש מיל־טער־מאכט האט שוין בקקימען א פערארדנונג חענען מיליטערישען שפיהר וחאס זאל נעהן מען הערען פון מאנפלים חאס זענען בתת'ן פאבער איבערראנעהן נעווארען אין רעזערוו, ארער אנערקענט נעווא־רען פאר נישט־פהיהונ צום מיל־טער־דינסט, אלכער הערט נעטטהן אין דער הויך פון 10, 15 און 20 זל. א יאהר. דעם שטהר דערפון צאהלען די חאס זענען נעשפענדיג צום פאבער אהויבענדיג פון יאהר 1925. די מאכט האט בעקומען נעניוע פאר־שריפטען וויי אזוי דער שטהר דערף נעטטהן הערען.

— דאס מיניסטעריום פאר מיל־טערישע ענינים האט אויסנעארבעט א פלאן פון כפארט־אויבונגען פאר רעק־רוטען חאס טרעפען ארטן אין פוילי־דויערט 15 שעה.

— זונטאג איז ענדליך נאך א פאר מאל אונטערהאנדלונגען, נעלונגען צו־זאמענזושטעלען א קאבינעט פון כ"ג־מיאסט, פון העלכער דער פרעמיער איז הימאם, און די מיניסטארען - מע־קעס זענען פערמעלט נעהאריגע גרופע. פונאנדמיניסטער איז נעכלונגען דער ביז־איצטיגער פרעזידענט פון אונטערסטער זוהערהוס.

— אין צוזאמענהאנג מיט'ן נעהיי־זענעם רעגירונגס - קרייזיס איז פוילן, מאכט דער „ראבאטניק" א סך - הכל פון צלע מיניסטארען קאבינעטען חאס האבען ענטשטיגט אין פוילען זעפ דעם ענטשטיגט פון דער אינשטאנץ פון דעם ארבעטער רעפובליק און פוילען ביז־ן הענדלען שטאנד. די סטאטיסטיק ווייזט אז אין משך פון 2725 טעג עקזיסטענץ פון דער פוילישער רעפובליק זענען נעהיי־זענען 13 מיניסטארען. קאבינעטען אין יעדן כע 139 טעג. דער לענגסטער קאבינעט איז נעווען פון 7. נאוועמבער (696 טעג), אין דער קורצסטער — ארטור שליחיצ־קי'ס (9 טעג).

— דער לייטער פון ארבעטס - דע־פארטאמענט הערר סוליטער, העלכער נעמט אקטיוון טייל אין דער ארבעטס־לאזונג פון ארבעטלאזיגקייט, האט אין דער לעצטער צייט אויסגעפונען אז אין פילע פון די גרעסטע פאבריקען פון לאדז ווערט נאך אלץ ארבעטעט בלויז 4 שעה פון 8 שעה שיכט. אין אנדערע פאבריקען ווערט ארבעטעט 5 שעה, 6 שעה, אבער נאר אין וועניגע ווערט ארבעטעט 8 שעה. אין לאדז ווערט אויך ארבעטעט אין נאכט־שיכט, אבער אין אנדערע שטעט ווערט אין נאכט־שיכט נישט ארבעטעט. אין לאדז ווערט אויך ארבעטעט אין שבת, אבער אין אנדערע שטעט ווערט אין שבת נישט ארבעטעט. אין לאדז ווערט אויך ארבעטעט אין שבת, אבער אין אנדערע שטעט ווערט אין שבת נישט ארבעטעט.

דאנקבאר זיין פאר דעם חסד חאס דו האסט נעטהאן מיט מיר און מיין פא־מיליע אבהוטענדיג אונז פון אזא אום־גליק.

הטסע טרעהרען האבען זיך נעגא־סען פון רב'ס אויגען, אין ער האט אינגאנצען נעצימערט פון שרעק און אויפרעגונג, דערוויל האט זיך די טו־ער פון צימער האפטיג נעעפענט און אפתר'ל איז ארין א פרעהליכע מא־צעניה.

נו, חען מעלען מיר שוין פאהרען ווידער? — האט זי נעזאגט ארום־השלונגיג דעם רב מיט בפרצ העגר —איך חיל אפיסל פאהרען אבער אהן דיר וועס זיין פרוירינג, פארוואס פאהר־סטו נישט מיט?

איך חעל נאכקומען צו אתך — האט דער רב נעזענפערט—שלינגענדיג זיי־נע טרערען.

אבער האס הינסטו עפעס הינט א גאנצען טאג—האט דאס מיידל צו־נעקוקט איר מיט גרויסע אויגען.

איך חיל דיר זאגען אמת, אבער איך ווייס נישט ווי דו וועסט עס אויפ־נעמען. עטליכע וואכען צוריק איז מיין מאן נעשטארבען, אונזער איינציגער זון איז אויך נעשטארבען, אין איך בין אליין נישט אין שטאנד צו ווירטשאפטען, האב איך מיין הויז פערקויפט, אלע מיינע זאכען פערשפענדירט, אין איך בין אהער נעקומען, אין דער הויפט־שטאט פון דער מדינה, כדי צו פערזוכען מיין גליק. אבער ווי עס האט זיך נעוויזן, האט מיין גליק מיך נישט נעוואלט, אין איך בין נעצוואונגען נעווארען צו פאהרען צוריק אהין וואו איך בין נעבוירען נעווארען, אין וואו מיינע עלטערן זענען נעשטארבען, אין וואו איך האב נאך פיל פרייד־לעכע פרינד. אין אזוי בין איך אהער נעקומען, אין אזוי פאהר איך צוריק, אין אזוי וועל איך אויך אהין קומען, אין אזוי וועל איך אויך פון דארט ווידער אוועקפאהרען, אין אזוי וועל איך אויך אין דער ערד אריינק

וואס זיי ווילען.

דער ענדעקושער פערבאנד האט מיטגענומען אין סדום א פאַרשלאג הענען פערקלענערן די צאָהל דעפוטאטן פון 444 אויף 222 דאס איז אלץ, מאכ די ענדעקס הילפן ענדערן אין דער וואהל־אָרדינאציע, אלץ אריבערנעמען יסורה פון דער וואהל - אָרדינאציע, הי נלמכהיט, פראָפארציע און ד. גל. חערען איבערגלאָזט, נשקשה, דערווייל נויטיגט מען זיך נאָך נישט זיי צו ענדערן.

דער ענדעקישער פאַרשלאג האט שוין בעקומען די אונטערשטיצונג פון „פאסט“ אין דובנאָוויטשעס קלוב, אין נאָך וואַרשַׁוַיליך חעט ער נעפונען א בונד־מיטגליד אבקלאנג בזה דער אונקי־יטישער מאסע, חעלכע קוקט אויף די 444 דעפוטאטען וי אויף „אומוסטש פרעסער“ אין אויב מען רעדוצירט בעאמטע און ארבעטער טאָ פאר וואס נישט „רעדוצירען“ אויך דעמוקראטען?

פאקטיש אבער איז דער וואַיגער „רעדוקציע“־פאַרשלאג די ערשטע אמת נעענען סדום א פאַרשלאג הענען פערקלענערן די צאָהל דעפוטאטן פון 444 אויף 222 דאס איז אלץ, מאכ די ענדעקס הילפן ענדערן אין דער וואהל־אָרדינאציע, אלץ אויפרוי־נ

נישט צוריסבאר זענטן בטרסאנ'ס

אבצאסען און זויבן.

דער עלעפאנטישקייט לאום וון נישט פארגלוכטן מיט דער עלעפאנטישקייט פון דעדלץ פ'איז שנידיג פשוטיקט, זענען דויערהאפטיגקייט שטענט איבער דרייפאך לענגער.

אפך צו בקרסאן דערען בעגוטע רוים-שטפלען פון די בעסטע ווארמן, וועלכע זיי בילינער תין לענגער.

פון אלגעמיינע אינטערעס דערף נעבעטען צו פארלאנגען נאר די עכטע בקרסאנ'ס.

אבצאסען און זויבן בקרסאן זענען די בעסטע.

שוין אדורכגעזעהען די עשאפ - רעסלאמאציעס.

וואפאר איז אין דער נסינע פארנע קומען א ויצונג פון אינזיע רשם און פארהאלטונגס-מיטגלידער חאם שטעלען מיט זיך צונויף א קסטיפיע חאם זאל שרוכזוהען די רעקלאמאציעס חאם זענען אינגעשלאסען אויף דעם עשאפ. סך-הכל זענען נהאם שנגעקומען אין דער נסינע-קאנצעלאריע בין 200 רעקלאמאציעס, וועלכע זענען אויף דער ויצונג בעשראנקט נעהאדעט צוזאמען מיט יעדער פון זיי אפצולייענען.

ווער עס האט בעגנב'ט די באהן-בילעטען קאסא.

קיינער פון זיי איז זיך נישט מוה אין דער בעגאנגענער נגבה דאגעגען דער אמה'ער שולדנער איז נעלם נעשטאנען. וועלכע די פאליצי האט שוין שרוב.

די פאליצי האט נאך איהם שרוים-נעשיקט אופטוס שפעק-בריף. וועלכע וועלען איהם אראשטגליך צוריק אחער בערגנסן קיין טשענסטאכאוו.

אומזיסטע פאקען-שטערען.

אין הינען נעזונדהיים - אסט אויף דשטברשפקי נאס נומער 10 זענען יערען טאג פון 3—6 מיטן סמיט סמעצ'ע-

ציניינער גניבע'נען קינדער.

נאנץ אפט מרעפט אז די עלטערן לאזען אריים קליינע קינדער אין נאס נאנץ אליין וואו יערער אויפזיכט, עס מרעפט אסאל אז די קינדער קומען אחעקי חוי און חען איז אונגעזאפט.

די חויפ חאס נעשהען א פאקט וועלכער חיט פעסנעשטעלט אז די שחקנקסיסנע קינדער נגבענען צו צינאנער.

אין אנדער פון די נאכפיאג שה'ן האט א נחוסער ה' העקסלער בע-מערקט אין דער צייטשער אלע נע-חען צוויי צינאנעריגס וועלכע האבען בעשלאסען א קלענע מדעלע פון פאב-ריפשנא נאס.

ער האט בעשלאסען נאכצוגעהען אז, וואהען חאס עס חעט זיך, האו זי פיה-רען דאס קינד. קישענינ אין דער

א גרויסער אפעריסט פאר'ן נעריכט.

דאס פיעריקאיער קריז - נעריכט חאט בעמערקט דעם פרעצע נעגען דעם עפעריסט פחעל נ'איאנאפ-פשרקע בעהיגען. ער חאט פיט אינינ יאחר צורוק אן משיגסטאכאוו נע-פיובט צו לאיגן אין פענקהר אוו נעחאפט נעחאדעט בייד דער טעשה.

די עדות שפר'נענפוים וון אנדע-רע האבען פאר'ן נעריכט פעסטנע-שטעלט אז ער האט זיך בערקויפט א פעלשן 50 דאלאר שטיק.

א קאמוניסטישער פראצעס.

אויף דער בעשולדיגונג בענק פון דעם פיעראראיער קריז-נעריכט איז נעזעסן פאחל לוטשקי, וועלכער איז בעשולדיגט אין נהערען צו דער קא-מוניסטישער פארטיי.

דער בעשולדיגונג-אקט נענען אוהם חיים אז אויף א בערוסלונג פון אר-בעטלאוע חאס איז פארנעקומען דעם 8-טען יאנואר איז ער אריינגעפארעטען מיט א העצרוישע רערע גענען דער פאליצי און נעפארערט אז די ארבע-טער זאלען שטעלען א זיידערשטאנד, דאן צויגנטע רעמאנסטראציע, דאן חערט ער בעשולדיגע אין אויפהערן דעם אסט פון פעלכעשען לייטער פון דער קאמוניסטישער וונענד - ארגאני-זאציע.

דער בעשולדיגער ערקלערט אז ער וון פון אידעצענונג אפאליטיש און אז צוישען די פארוואלטונג אר-בייטסלאוע חאס איהם אין פענקהר נישט נאך נישט נעהאלפן.

נאך'ן אויסהערען דעם פראקיר און די פארטיידיגונג האט דאס נעריכט אהם פער'משפט אויף 5 יאהר שיע-ר טורמע.

א קאנטראלע איבער די פאבריטסלאוע.

רעז א קאנטראלע אבער די טעטיג-קייט פון מאניסטראט און שנרערע אינספטיציעס, חאס פארנעטען זיך טיט ארויסנעבען שטיצ פאר אר-בייטסלאוע.

עס חערען נאך אויסנעהערט צ נאנ-צע רייהע ערות נענען און לטובת דעם אנגעקלאנטן.

צום סוף האלט ארה. האניגהול די פארטיידיגונגס-רערע אין העלכער ער חיים אן אז דאס סימפאטיזירען טיט א נעטיסע אירעע הייפט נאך נישט אז מען ארבעט פאר דער אידעע, אזוי איז דאס חאפ דער בעשולדיגער איז נע-חעזען פארטרויאונגס-טאן פון דער לינ-קער חאהל-ליסטע צים שפארט - רפס, ואנט נאך נישט אז ער נעהער צו דער קאמוניסטישער פארטיי.

עס רערט אויך דער פרעקורער און צום סוף פראגט דאס נעריכט ארוים אנ'אורטעל, לוים העלכען לוטשקי חערט בעשפראכען טים צחיי יאהר ארבעט.

א משכנאלאוואקישער אויספלוג דורך משענסטאכאו.

זונטאג דעם 16 ד. ח. חעט קומען קיין חארשא א גרויסער רעפרעזענטא-ציאנס-אויסלוג פון משכאפלאוואקיי-אין דעם דאזיגען אויספלוג נעהען אויך פיל פארטרעטער פון פאר-שידענע פארטייען, ווי אויך פאר-טרעטער פון די נרעסערע שפארט צו-זאמען מיט דעפוטאטן פון סענאט-רען פון משכאפלאוואקיי.

דער אויספלוג חעט פרוכטבאר-

אויטא-וויישצינעס איבער משענסטאכאו.

פון 7 ביז'ן 13 יוני העלען פאר-קומען אויטאמאבילען-וויישצינעס צוי-שען דעם פוילישן פארייז-קאמיטעט פאר באהן א פפענטליכע אויפאמאבילען-קלוב און דעם משכאפלאוואקישען פערבאנד פון אויטאמאביליסטען.

דער קאמיטעט צו בענריסטן דעם אויספלוג אונטער דער לייטונג פון פרעזידענט, ד"ר מארשעוסקי האט פאלנענדע פאהנען צוגעטיילט: „מאזוע“ אן צום סוף דעם פשקכישען הכן.

דער באהן-הוף חעט צו דעם צוויק חערען פצעציעל דעקארירט.

פוילישע ארבייטער ווילען נישט עמיגרירען קיין פראנקרייך.

פרעץ דער נרויסער צוהל ארבעטס-לאוע האט הקרשט בעי אונז אונטשטאדט האבען זיך אויף די צוהל 400 ארבייטער, וועלכע דער ארבייטס-פער-מיטלונג'ס אפט האט נעשיקט קיין פראנקרייך אויף ארבייט נעטאלדען צוויי 70 פערזאן.

די חאך האט דער דערטאהנטער אפט ארויסנענעבען א טעלרונג, לויט וועלכער עס חערען נקומט נאך אזי-ניע הונדערט ארבייטער פון פערשי-דענע שטאדען קיין פראנקרייך — אבער אויך דאס טוהל הט זיך נעטאלדען זעהר א קלענע צוהל, אזוי אז עס חערט פעסטנעשטעלט דאס די פויל-יש ארבייטער הילפן נישט אויפהאל-דערען קיין פראנקרייך, צו חאס זי האבען נעזיפט פראטעסטלעטן.

מאטורא-עקזאמענס

אין די הינע סיסטל - שולען האבען זיך אנגעהויבען די מטורא-עקזאמענס וועלכע וועלען דויערן בי'ז סוף פון חיינטיגען חודש.

וואס איז זאוואיא?

אויב דער עטרעקער פון זקאפע-נע חאלט פריהער בעזוכט „זאזאיא“ חאלט ער נעחים נישט אחקע חיטער זוכען, נאר ער חאלט פעריבליבען אין „זאזאיא“ וועלכע שטעהט טים אויהר שהנע נעזענדען אין נעזונדער, דאן חעט דער אויסנעקוטשעט פון אויסאמאבילען-חישצינעס צחי-שען דעם פוילישן אויסאמאבילען-קלוב און דעם משכאפלאוואקישען פערבאנד פון אויסאמאביליסטען.

דער פלענערישער פלאץ פון „זאזאיא“ איז א פאפולערער פלאץ פאר זונטאג 4 טים 45 מינוט וועלען קומען אויף פערען דעלע ויציקע יון פערשידענע הינע אין אינגען טים די פע'נגר. די בענריסטס - רעדע חעט חאלטען דער פרעזידענט, דאן חעט ארקעסטער שפילען „טאזוע“ אן צום סוף דעם פשקכישען הכן.

דער באהן-הוף חעט צו דעם צוויק חערען פצעציעל דעקארירט.

אין קאמף טים שווינדזוכט.

טים אינינע פאנסטען צוריק האט דער הינער דשקטורים - פערטען פע-שלאסען צוזטרעטען צו גרינדען א נעזעלשאפט צו קעמפן טים שווינ-זוכט. צו דעם ציוק איז נעשאפען נע-הארען א פפעציעלער קטטיטע אין וועלכען נעהאלטען נעהאדעט די ה"ה ד"ר פארשעוסקי, ד"ר בראם, ד"ר ע. קאהן, ד"ר פס. קאהן, ד"ר רוזשקאוסקי, ד"ר פעטריקאס און ד"ר שניאוסקי.

דער ארגאניזאציאנס-קטטיטע האט זיך פערנומען טים אויסארבייטען א סטאטוט פון דער נעזעלשאפט, וועל-כער איז איבערשיקט נעהאדעט צום פאליציי-פרעזידיום.

נדבות אין רעדאקציע.

פרוי סארנא 10 זל. פאר „בית לחם“.

מעאטער „אדעאן“ אלעע 27. קרזשעסקא 30. 1 זל. עקרען אין פצענע צוואמען.

כיז מאנטאג, דעם 17 מאי, — אויף דער פצענע דאס גיגאנטישע קונסטווערק. סענסאציאנעל-עראטישע דראמא אין 9 אקטען.

USTA, KTÓRE KAŻDY CAŁUJE

HAVOC? ווייסט איהר וואס דאס איז HAVOC?

דאס זענען די יאהרען: 1914—1918 1914—1918

מארר, דזשזעפינע, סאלאנען, הונגער, מאלעטען, פערניכטונג, פלוט, דאנסינגען, טרעהרען.

אין די הויפט-ראלען: מארגאריטע ליווינגסטאן, דזשארזש אבריין, וואלטער מאק נרעיל.

מעאטער „נאוואשצי“ אלעע 12. עסראן אוי פצענע צוואמען.

אויפ'ן עקרען גיגאנטישער פילם שלא-נער פון סעזאן, טעלעפוניע דראמא אין 12 אקטען

צווי סטריטם

Złodzieje z Paryża

צוליב די קאלאסאלע קאסטען פון בילד זענען די פרייזען נעהעכערט טים 20 גר.

אויף דער פצענע א נעניאליך-נעענדערטער פראגראם:
אידא שרוטסט (זינגערין) לעצטע אויפטריטען
דויד טשרוויל נייע סענסאצ. - אקראבאטישע טענץ.
כ. נאלטנשוובנא פיהרט אויס נייע טענץ.
י. שטשיוויארסקי פולט אויס דעם פראגראם.

Ceny ogłoszeń Za wiersz milimetrowy przed tekstem 24 gr., za tekstem 18 gr., w tekście 60 gr.— Szerokość kolumny obejmuje 8 szpalt ogłoszeniowych.

Redaktor Izrael PŁOCKIER Wydawca B. BOCIAN Druk. B. BOCIAN I-sza Aleja № 5.